

Betænkninger, som nu i flere Aar ere blevne afgivne over Lovforslaget om Skibs- og Toldafgifter, hvorledes den nationaløkonomiske Literatur derved er bleven forøget, og jeg har med en ganske særegen Interesse læst den fortræffelige Betænkning, som blev afgiven i Mai Maaned ifjor af det høitærede Udvalg, og særlig det Punkt i samme, som omhandler Skibsafgifterne, en Betænkning, som forekommer mig at være saa udtømmende fra Flertallets Side, at jeg nu antager den Sag for sikket, at vi kunne beholde den hidtilværende Skat paa Skibe. Men jeg er ved at læse disse Betænkninger, hvilket unægtelig har taget nogen Tid, kommen til den faste Overbevisning, at det lykkeligste Resultat, som kunde opnaas af Forhandlingerne, vilde være, om Loven af 1863 blev staaende uforandret indtil videre. Det forekommer mig, at under denne Lov er Industrien heri Landet fremblomstret, er en stor Mængde Næringsbrug bleven grundlagt, og ere de Byrder, som Tolden i Begyndelsen naturligvis lægger stærkere paa enkelte Skuldre end paa andre, efterhaanden blevene udjævnede over det hele Samfund. Det er i det Hele taget efter min Betragtning saa, at de indirekte Skatter ere absolut de bedste, at de, som en ældre Filosof har sagt, ere den frie Statsborgers frie Selvbetænkning. Derfor ere disse indirekte Skatter, som man jo nu overveiende har gjort til Formaal for Bestatning i alle friere Lande, mindre trykkende, hvorimod de Skatter, som opkræves i Tyrkiet, Asien og andre barbariske Stater som direkte Skatter, trykke meget haardt. Men med Hensyn til Forbrugsartikler er jo egentlig Grunden, hvorfor man vil affaffe eller nedsette Tolden paa dem, paa Kaffe, Salt, Petroleum og flere Ting, den, at man mener derved at ville opbjaelpe de arbejdende Klasser eller de mindre heldigt Stillede i Samfundet. Jeg tror ikke, at den Naagtand er holdbar, at man ad den Vej vil kunne hjælpe de fattige Samfundsklasser. Hvis det var Tilfældet, maatte man jo komme til den besynderlige Slutning, at Tolden var en omvendt progressiv Skat, saaledes at den forholdsvis rammende den haardest, der havde mindst Skatteevne; men skulde dette Spørgsmaal blive bevaret bekræftende, var det jo i høi Grad en Synd og Uret, om man ikke strax affaffede al Told paa alle Livsfor-

nødenheder. Det maatte jo blivne Konsekvensen deraf; thi der er jo ikke i vort humane Samfund Noget, som vil paalægge en Skat, der haardest rammer de fattige Klasser. Men kan da den mindre gunstigt Stillede i Samfundet, kan Arbeideren ikke ligesaa vel som Grosserereren, som Fabrikanten, som den Handlende laste denne Toldbyrde fra sig, eller kan han ikke faae Erstatning for den Told, der opkræves? Det tror jeg absolut maa være Tilfældet. Jeg tror, at det vil være umuligt at tænke sig, at Arbeideren i Virkelighed uden Erstatning skulde betale den Told, han udreder af de Forbrugsartikler, som han anvender. Hvis det var Tilfældet, maatte man jo sige: Ja saa er det jo umuligt for ham at leve, og vi ville jo alle, at Arbeiderne skulde leve, og vi ville jo endogsaa, at Arbeideren bør kunne leve saaledes, som den fremskridende Civilisation kræver, og saaledes som det stedse stigende Velvære i alle Klasser fordrer, og dette saa meget mere, som Arbeideren jo netop igjennem sit Arbeide frembringer denne Velstand. Men det er jo klart, at, dersom Arbeideren ikke fik en Løn, der svarede til Forbrugen af hans Livsforbrødenheder, vilde han heller ikke kunne erhverve sig alle de Artikler, som ere høist nødvendige, og som ikke ere belagte med Told. Der er jo f. Ex. Kjød, som er stegnet og stiger i en ganske overordentlig Grad, og der er mange andre Artikler, jeg kan næsten sige alle Levnetsmidler, som i de senere Aar ere stegne overordentlig stærkt. Det kan vistnok statistisk oplyses, at, medens Levnetsmidlerne ere stegne 30 til 40 pCt. i de sidste 30 til 40 Aar, deriblandt ogsaa de, der ikke ere blevene beskattede, er Arbeidslønnen samtidig stegen i den samme Mærkelighed omtrent 50—60 pCt., og hvorledes skulde det være anderledes? Thi Arbeideren maatte jo, hvis han ikke kunde leve og bruge en saadan Levevis, som efterhaanden fordres mere og mere, opbjaelpe med at arbejde; han maatte jo saa falde det Offentlige til Byrde, og saa maatte navnlig Industrien standse; den vilde jo staa stille, naar den ikke kunde faae det fornødne Antal Arbeidere. Er Arbeidslønnen for lav, vil der absolut være en stor Afgang af Arbeidere; er Arbeidslønnen for høi, vil Efterspørgselen om Arbeide stige, og derved vil det atter bringes i det rette Niveau.